

בש"פ 634/15 - איליה אדזשווילי, סמי סוויסה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 634/15

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העוררים: 1. איליה אדזשווילי
2. סמי סוויסה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
(כב' השופטת ד' שריזלי) במ"ת 35864-07-14 מיום
14.1.2015

בשם העוררים: עו"ד רעי אטיאס

בשם המשיבה: עו"ד חיים שוייצר

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (כב' השופטת ד' שריזלי) אשר דחה בקשה שהגישו העוררים לקבלת
חומרי חקירה לפי סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי).

הרקע הצריך לעניין

1. העוררים הם שניים מארבעה נאשמים העומדים לדין בגין ביצוע עבירות לפי פקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973 וקשירת קשר לביצוע פשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. לפי כתב האישום, העוררים ושניים אחרים קשרו קשר לסחור בסם מסוכן מסוג קוקאין. במסגרת הקשר ולשם קידומו מכרו העוררים לסוכנים משטורתיים סם מסוכן מסוג קוקאין בכמה הזדמנויות (להלן: הסוכנים המשטורתיים או הסוכנים). כעולה מהחלטת בית המשפט קמא, הסוכנים פעלו במסווה של ספרים במספרה בעיר הרצליה מחודש יולי 2013 ועד לחודש יולי 2014, וחשיפת הפרשה הניבה כמה כתבי אישום שהנוכחי הוא אחד מהם.

2. בבית המשפט קמא ביקשו העוררים כי המשיבה תמסור לידיהם מסמכים שונים: (1) רשימת חומר חקירה, הכוללת את כל החומר שנאסף לתיק; (2) תוצרי האזנת סתר שנערכה לטלפון של העורר 2, ושלהערכת ההגנה נמשכה כחודשיים; (3) חומרים החוסים תחת תעודת חיסיון, או למצער פרפראזות של המידע המודיעיני, כדי שניתן יהא לשקול הגשת בקשה להסרת חיסיון; (4) כל המסמכים הנוגעים להפעלת הסוכנים המשטורתיים. יצוין כי אשר למסמכים המבוקשים מן הסוג הראשון, נטען כי העוררים קיבלו לידיהם רשימות נפרדות המהוות "מפתח תיק", ואילו הם מבקשים רשימה שבה יופיעו המסמכים באורח עקבי ומתוארך, כולל רישום עקבי של חומרים חסויים; ואשר למסמכים המבוקשים מן הסוג השני, נטען כי להגנה נמסרו מספר מצומצם של שיחות שנערכו ביום 8.5.2014, שאינן מייצגות תמונה מלאה ונכונה של מערכת היחסים והשיחות שנערכו בין העוררים. טענת בא כוח העוררים לעניין משך ההאזנה שנערכה להם נסמכה על מסמך שסומן "ק", שיידון בהמשך.

3. ביום 20.1.2015 דחה בית המשפט (כב' השופט ד' שריזלי) את הבקשה. אשר למסמכים המבוקשים מן הסוג הראשון, בית המשפט עמד על כך שתיק החקירה בעניינם של העוררים עוסק בפרשה רחבת היקף, שהתנהלה תוך הפעלה של סוכנים משטורתיים משך כשנה. בכל שלב של הפרשה נפתח תיק נפרד, ומשכך נפתחו רשימות חקירה נפרדות. צוין, לאחר עיון בחומרים, כי הרשימות שנמסרו לידי העוררים הן רשימות מלאות וממצות של כל המסמכים, ולא נמצא בהן חסר. אשר למסמכים המבוקשים מן הסוג השני, נקבע כי המשיבה טענה כי האזנת הסתר נמשכה שלושה ימים בלבד, ולעניין זה חלה לגביה חזקת תקינות והגינות; וכי הדברים ניתנים לבדיקה באמצעות הצו השיפוטי שהוצא לצורך כך. לעניין המסמכים המבוקשים מן הסוג השלישי, נקבע כי התעודה שהוגשה להגנה מפורטת דיה, וניתן להסיק ממנה אלה הם הפריטים, המידע, מקומות המפגש, זהות האנשים, העוקבים, השיטה, האמצעים והעזרים הטכניים שלגביהם הוצאה התעודה. לצד זאת, צוין כי ביחס למסמכים מסוימים המנויים בתעודה - 47 מסמכים בסך הכל - היה ממש בטרוניית העוררים שלפיה אין ביכולתם להעריך במה עוסקים המסמכים. על כן הורה בית המשפט למשיבה להבהיר אם מדובר בדיעות מודיעיניות או בסוג אחר של מסמכים, וזאת כדי שניתן יהיה להתייחס לבקשה לקבלת פרפראזות. אשר למסמכים מן הסוג הרביעי, הוטעם כי מסמכים הנוגעים לפרטי גיוסם או הפעלתם של הסוכנים המשטורתיים חוסים בצל תעודת החיסיון, וכי באת כוח המשיבה הסכימה להמציא להגנה רשימת מסמכים מ"תיק הסוכנים" ככל שהדבר אינו פוגע בתעודת החיסיון. לפיכך, נקבע כי אין צורך להכריע בבקשה זו. בכפוף לאמור כאן נדחתה כאמור הבקשה.

4. להשלמת התמונה יצוין כי ביום 25.1.2015 העבירה המשיבה לידי העוררים רשימה המהווה אינדיקציה למהותם של המסמכים נושא תעודת החיסיון, וזאת בהמשך להחלטת בית המשפט ביחס לסוג השלישי של המסמכים שנתבקשו.

הערר והתשובה לו

5. בערר שלפניי קובלים העוררים על קביעת בית המשפט קמא. נטען כי העוררים ערים לקיומם של חומרי חקירה מהותיים שלא נמסרו להעתקתם ושאינם נזכרים ב"מפתח התיק". כך, למשל, נטען כי כעולה מדו"חות סוכנים מיום 3.2.2013, במהלך נסיעה למפגש עם העוררים קיימו הסוכנים קשר רציף עם מפעיליהם באמצעות מסרונים מן הטלפון הנייד שברשותם במהלך הנסיעה ועד למפגש. תיעוד זה, כך העוררים, הוא מהותי באופיו – וחרף כך לא נמסר לידי ההגנה. במצב דברים זה נטען כי העוררים אינם יכולים לעתור להסרת חיסיון או לבקש חומרים נוספים מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי. עוד טוענים העוררים כי שגה בית המשפט קמא משלא התייחס לגופה לבקשתם לקבל לידיהם רשימות של חומרי חקירה ערוכות כדין, המפרטות את כל החומר שנאסף בתיק – אף אם חומר זה אינו בא בגדר "חומרי חקירה" לגישת המשיבה. לפיכך מבקשים העוררים כי אורה על העברת רשימות חומרי חקירה ערוכות כדין ופרפראזות המתייחסות למידע החסוי בחומר החקירה.

6. בדיון שהתקיים לפניי ביקש בא כוח המשיבה כי נדחה את הערר. צוין כי הטענה הנוגעת למסרונים שהועברו מטעם הסוכנים המשטרתיים הועלתה לראשונה בערר; כי לא הועברו מסרונים כאמור; כי המשיבה מסרה לידי ההגנה את כל חומרי החקירה, לאחר שהושמטו מסמכים מסוימים שהוטל עליהם חיסיון; וכי המשיבה שבה ומצהירה כי בתיק זה התקיימו יומיים של האזנות סתר בלבד.

לאחר הדיון בערר

7. ביום 1.2.2015 ביקשתי כי יוגש לעיוני מסמך המסומן "ק" שעניינו האזנות סתר שבוצעו במסגרת התיק דנן, וכן מזכר נוסף שהוצג על ידי באת כוח המשיבה בבית המשפט קמא. עוד נתבקש בא כוח המשיבה להבהיר אם ישנו חומר נוסף "שנאסף או שנרשם" בידי הרשות החוקרת וטרם נמסר לידי בא כוח העותרים. בא כוח המשיבה הגיש לידי את המסמכים המבוקשים, והבהיר כי בתיק דנן אין חומר חקירה שנאסף או שנרשם שלא הועבר לבא כוח העוררים או נכלל ברשימת חומר החקירה שהועברה לידי. עוד צוין כי במסגרת הפעלתם של הסוכנים המשטרתיים נפתחו תיקים פליליים נגד אנשים נוספים; כי עמדת המשיבה היא כי לחומרים אלה אין נגיעה לאישומים נגד העוררים; ולפיכך הם לא הועברו לידיהם ולא נכללו ברשימת חומר החקירה שהועברה להם.

8. עיינתי במסמך המסומן "ק", שהוא מזכר בנושא זיהוי קולו של העורר 2 מאת חוקר במחלק האזנות סתר. במסמך זה צוין (בסעיף 2) כי העורר 2 זוהה על פי שיחה מתאריך 8.5.2014; ועוד צוין (בסעיף 3) כי "בכל השיחות שתומללו בפרשייה זו ואושרו על ידי עד לתאריך 20.7.2014 ובהן נשמע [העורר 2] – נשמע אדם בעל אותו קול". לאחר העיון נתבקשה הבהרה נוספת מצד בא כוח המשיבה לעניין האמור במסמך בדבר אותן שיחות ש"תומללו" וש"אושרו" עד ליום 20.7.2014. בהמשך לכך הבהיר בא כוח המשיבה כי חרף האמור במסמך זה, ממנו משתמע לכאורה כי בוצעו האזנות סתר בתיק עד ליום כתיבת המסמך, בפועל האזנות הסתר בתיק החלו ביום 7.5.2014 והסתיימו ביום 9.5.2014. לתמיכה בטענה זו הפנה בא כוח המשיבה למסמך נוסף שהוגש בהודעתו הראשונה, בחתימת "רמ"ח סיגינט" בימ"ר תל אביב, שבו הוצהר כי ביחידת האזנות הסתר בוצעו האזנות שתחילתן ביום 7.5.2014 וסיומן ביום 9.5.2014.

9. הוראת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי מעגנת את זכותו של נאשם לעיין בחומר המצוי בידי גורמי החקירה והתביעה הנוגע לאישום. ביסוד סעיף זה עומד העיקרון שלפיו לנאשם זכות לנהל את הגנתו כשהוא מכיר את מלוא חומר החקירה הנוגע לעניינו; ערך גילוי האמת; והשאפה לצמצם את פערי הכוחות המובנים בין התביעה לבין ההגנה (בש"פ 7585 שטרם נ' מדינת ישראל, פסקה 9 והאסמכתאות שם (18.11.2014)). בעניינו, רלוונטית הוראת סעיף 74(א) לחוק זה, הקובעת כך:

עיון בחומר החקירה
74. (א) הוגש כתב אישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסניגורו, וכן אדם שהסניגור הסמיכו לכך, או, בהסכמת התובע, אדם שהנאשם הסמיכו לכך, לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו.

10. תכליתה של ההוראה המחייבת את התביעה להעביר לידי הנאשם רשימת כל החומר "שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת" היא לאפשר לנאשם להפעיל אמצעי בקרה ביחס למיין ולסיווג שנעשו בידי רשויות אכיפת החוק. רשימה זו אף נותנת כלי בקרה יעיל בידי גורמי התביעה לגבי החומר שנצבר בתיק המשטרה. מכוח סעיף זה, על התביעה להעביר לידי הנאשם רשימה המכילה את כל החומר, הן זה שנמסר לעיונו, הן זה שלא נמסר, במסגרת "רשימה אחת, שלמה וממצה" אשר כלל תהא רציפה ותוגש כמקשה אחת, באופן שיאפשר להגנה לתכנן את מהלכיה ((בש"פ 7936/08 ברקו נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (18.11.2008) (להלן: עניין ברקו); בש"פ 6820/09 גבאי נ' מדינת ישראל, פסקה י"ג (10.9.2009)). על הרשימה לכלול כל חומר שנאסף או שנרשם על ידי הרשות החוקרת שיש לו נגיעה לאישום. עליה לכלול את החומר שהמשיבה רואה בו "חומר חקירה" - כל חומר הקשור באופן ישיר או עקיף לאישום וליריעת הראיות הנפרשות בהליך; וכן כל חומר שנאסף או שנרשם על ידי הרשות החוקרת שיש לו נגיעה לאישום, גם אם לדעת המשיבה הוא אינו מהווה "חומר חקירה" (עניין ברקו, פסקה 8; בש"פ 5027/14 מדינת ישראל נ' הירשמן, פסקה י"ב (31.7.2014)).

11. מכאן לשאלה אם החומר שהועבר לידי ההגנה במקרה דנן עונה על אמות המידה שנקבעו בפסיקתנו. לאחר שעיינתי בערר ובצרופותיו וכן במסמכים השונים שהוגשו לעיוני בהתאם להחלטות האמורות בפסקאות 7-8, באתי לכלל מסקנה כי התשובה לשאלה זו היא בחיוב; ובהתאם, כי דין הערר להידחות. תחילה למסמכים המבוקשים מן הסוג הראשון. לידי בא כוח העוררים נמסר "מפתח תיק" המחולק לתיקים שונים. ב"מפתח תיק" זה מנויים בצורה סדורה המסמכים השונים הנוגעים לכל תיק שנפתח בפרשה זו. בהינתן שבפרשה רחבת היקף זו נפתחו תיקים שונים; משהחומר שהוגש לעוררים נמסר בצורה מסודרת ומקיפה; ובנתון להצהרת בא כוח המשיבה שלפיה אין חומר שנאסף או שנרשם ולא הועבר לבא כוח העוררים, לא ראיתי פגם ברשימה שנמסרה. אציין כי איני קובע מסמרות בדבר הצהרת בא כוח המשיבה שלפיה לא הועברו לידי בא כוח העוררים חומרים שאינם נוגעים לאישומים נגד העוררים שנאספו במסגרת תיקים פליליים נוספים, וככל שבהמשך תתעורר טענה בדבר נגיעה של אישומים אלה לאישומים המופנים לעוררים - שמורות להם זכויותיהם בהליכים המתאימים. אשר למסמכים המבוקשים מן הסוג השני - לאחר שעיינתי במסמך המסומן "ק" וכן במסמך מאת רמ"ח סיגנט, לא ראיתי להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי שלפיה יש להחזיק את המשיבה בחזקת תקינות

והגינות לעניין הצהרותיה בדבר היקף האזנות הסתר שנערכו בתיק. אבהיר כי הדברים יפים להליך שלפניי שעניינו עיון בחומר החקירה מכוח סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי, ואין בהם משום קביעת ממצא לעניין זה. אף בנוגע למסמכים המבוקשים מן הסוג השלישי לא ראיתי לסטות מהחלטת בית המשפט המחוזי, וזאת בשים לב לרשימה הנוספת שמסרה המשיבה לידי העוררים בהמשך להחלטת בית המשפט המחוזי מיום 20.1.2015, ומשדומה ששאלת קבלת הפרפראזות עוד עתידה להתברר בהמשך כאמור בפסקה ח' להחלטת בית המשפט המחוזי. לבסוף, לעניין המסמכים המבוקשים מן הסוג הרביעי, מקובלת עליי קביעת בית המשפט המחוזי שלפיה די בהמצאת מסמכים מ"תיק הסוכנים" שאינם פוגעים בתעודת החיסיון שהוצאה, ולא מצאתי להכריע לראשונה בערכאה זו בטענה הנוגעת למסרונים שהועברו מטעם הסוכנים המשטרתיים, משטענה זו הועלתה לראשונה בהליך זה ולא התבררה בבית המשפט המחוזי.

בכפוף לאמור, הערר נדחה.

ניתנה היום, ט"ו בשבט התשע"ה (4.2.2015).

ש ו פ ט